

נשמה בזכוכית מגדלת

'כיסופים': מיצג שרשרת הדורות בכותל המערבי צילום: מקס ריצ'רדסון

”זה לא פשוט, לא פשוט בכלל”

ממלמל אמן הזכוכית גרמי לנגפורד, כאשר הוא מציג בפנינו צילומים מרהיבים של יצירות שיצר מזכוכית ואבן, לפעמים במשקל טונות ובמשך חודשים ארוכים של עבודה סזיפית.

”אתם רואים כאן את היופי והאסתטיקה, אבל אני רואה את המחשבה האין-סופית מאחורי כל פרט. זה לא סוד שהרגעים הקשים ביותר לכל צייר הם כאשר הוא עומד מול בד ציור ריק וצריך לחשוב איך למלא אותו ביצירה. אבל אני לא עומד מול בד, אלא מול קירות שלמים ולעיתים מול בניינים. אין מילים לתאר את גודל האתגר”.

לנגפורד נחשב לאמן זכוכית בין-לאומי. הוא נולד בבריטניה, וכבר מגיל חמש עשרה התחיל להתעניין באמנות הזכוכית. בשנות השבעים הוא הקים סטודיו בלונדון ובמקביל שהה בישראל. מאז ועד היום הוא לא פוסק מלעסוק ביצירה מזכוכית, ויצירותיו מוצגות במקומות רבים בארץ ובעולם. בין היתר תוכלו למצוא יצירות שלו במלונות פאר כמו 'הילטון' בבריטניה ומלון 'וולדורף אסטוריה' בירושלים, בבנייני יוקרה של הנשיא טראמפ במיאמי ובשורה של מקומות מפורסמים בניו יורק, לוס אנג'לס ועוד.

בקרב עומדת להיות מוצבת אנדרטה להנצחת זיכרון השואה בבורלי הילס בקליפורניה, שביצירתה הוא עשה שימוש בשלושים טכניקות שונות לעבודה בזכוכית. ועדיין, אחרי עשרות שנים של יצירה בזכוכית, מעיד לנגפורד שהעבודה לא קלה עבורו כלל. ”בכל פעם מחדש אני מרגיש את חוסר האונים כשאני יודע שאני צריך ליצור משהו, ומחפש את הדרך הנכונה, את הכיוון המדויק ביותר ליצירה”, הוא אומר.

האתגר רק מתעצם כאשר הלקוחות שמזמינים את הפרויקטים הם ראשי ישיבות או אדמו"רים שמבקשים מעבר ליופי ולאסתטיקה, לראות גם את הפנימיות של העבודה.

”זה לא קל”, הוא אומר בעודו מציג בפנינו את התמונות המרהיבות, ”אבל ברגע שאני מקבל את ההארה ומבין מה עלי לעשות, אני מרגיש בבת אחת את משב הרוח ואת הרצון ליצור. באותו רגע אני מסתער על היצירה, ולפעמים עובד בלי הפסקה במשך חודשים ארוכים, עד לרגע שאני יכול סוף סוף לברך על המוגמר”.

כיסופים' גרמי בעבודה על יצירה לבית כנסת בניו יורק

בגיל 15 הכיר גרמי לנגפורד את עולם האמנות, ומאז הפך לאחד מגדולי המאסטרים של יצירות הזכוכית ולאמן הבית של המקומות הכי קדושים לעם היהודי | איך נולדה 'שרשרת הדורות' בכותל? מה מסתתר מאחורי הפרויקט שיצר במגדלי טראמפ? איך נולדה היצירה האייקונית של בעלי התשובה? הצצה ליצירות במלונות הגדולים בעולם ולבתיים הפרטיים של הפילנתרופים החרדים | מסע אלבומי מרתק

חורבן. מיצג שרשרת הדורות בכותל המערבי צילום: מקס דיצ'רדסון

ויטוריום בבית כנסת בוחל סטריט, ניו יורק

המקומות הקדושים

זכוכית ביד המזגג
"צריך להבין דבר חשוב", מבהיר לנגפורד, "אמן הוא לא רק קבלן ביצועי, אלא הוא הרוח החיה שמאחורי היצירה. האמנות היא שפה לכל דבר, וכמו שבכל שפה אפשר לדבר בסלנג או בלשון יפה, ואפשר גם לשיר – כך גם באמנות. כאשר אני מדבר בשפת האמנות אני רוצה להביע משהו עמוק, עם תחושה עמוקה מעבר ליופי החיצוני שלו". זה בדיוק מה שהוא ניסה לעשות ביצירה המפורסמת ביותר שלו – 'שרשרת הדורות' במנהרות הכותל. "כשקיבלתי את העבודה הזו, ממש נבהלתי", הוא מודה, "הרגשתי פיק ברכיים אמיתי. הכותל הוא המקום החשוב ביותר לעם היהודי, עם כמעט 3,000 שנות מסורת והיסטוריה. "כשערכו לי סיור במנהרות, ראיתי שרידים מימי בית ראשון, פריטים מימי בית שני, עתיקות מימי שלמה המלך וכיתובים מימיהם של מלכים ונביאים. עמדתי שם ורעדתי. גדולי וצדיקי עולם הותירו את הרושם שלהם על המקום, ועכשיו אני צריך ליצור משהו משל עצמי? הרגשתי שזה גדול עלי".

ואז הוא נזכר במשפט שאמר לו פעם אחד האנשים הקרובים אליו ביותר. "אנשים חושבים שאתה משוגע", סח לו אותו מקורב, "אבל אתה לא מספיק משוגע, תעז!".

להעז? לנגפורד אכן החליט לעשות זאת. "לקחתי איתי כמה חפצים בסיסיים ועברתי 'להתגורר' במנהרות הכותל. אמרתי לעצמי שאשהה בהן ביום ובלילה, כמה זמן שיידרש, עד שאצליח לחשוב על כיוון מתאים".

בסופו של דבר הוא היה שם שלושה ימים, שבמהלכם הצליח להתקשר למקום ולהווייה השוררת בו. "אז, אחרי שלושה ימים, הרגשתי פתאום 'קליק' שהבהיר לי בצורה הברורה ביותר מה עלי לעשות. זו הייתה הארה שהגיעה מבפנים, אך גם מלמעלה, והעניקה לי תחושת רוגע של פרפורציה. אמרתי לעצמי: 'הרי כל המקום הזה הוא כמו יצירת אמנות של הקב"ה. הוא לבדו האמן, ואם העולם כולו אמנותו, אז המקום הזה הוא מרכז אמנותו. במשך דורות כל אחד הוסיף את שלו למקום הקדוש, וכעת אני נדרש בסך הכל לעשות משהו קטן שישקף את הדור שלנו – שכבה אחת. אני רק חלקיק מתוך הפאזל.

"ברגע שהבנתי שאני לא הולך לייצר כאן משהו חדש, אלא בסך הכל להוסיף מעט משלי, נרגעתי".

מה יצרת בסופו של דבר?
"לקחתי את המושג 'עמוד זכוכית' כמוטיב שבאמצעותו אביע את ההיסטוריה והעומק

של העם היהודי – מראשית דרכו עם האבות, עד שיבת ציון של ימינו ועד ביאת המשיח בעתיד. בחרתי דווקא בעמוד, כי אפשר לראות אותו לא רק כשם עצם – 'עמוד', אלא גם כציווי: 'עמוד'. מה שמשקף את המציאות שאנחנו, היהודים, שרדנו במשך כל הדורות בזכות החיוב שיש לנו – לקום ולעמוד. תמיד עמדנו, וגם כשנפלנו – התרוממנו, כפי ששרים בהגדה של פסח 'והיא שעמדה'.

"בניתי את העמוד משכבות זכוכית שהונחו זו על זו. כל אחת מהשכבות היא שבירה, אך כשהן נמצאות יחד, בגובה עשרות מטרים ובמשקל של טונות, הן חזקות ביותר ובלתי שבירות. זה מוכיח שכאשר העם היהודי נמצא יחד ופועל באמת מתוך אהבה, יש לו מסירות ועוצמה שאין שניות להן".

בעקבות יצירת 'שרשרת הדורות' הוזמן לנגפורד ליצור יצירות שונות ומגוונות במקומות קדושים נוספים ברחבי הארץ. "בימים אלו אני בעיצומה של עבודה על יצירה מאוד מושקעת שתוצב בציון רבי מאיר בעל הנס. בפועל אני מייצר את הזכוכיות אצלי בסטודיו ברמת גן, אבל נוסע לעיתים קרובות לציון בטבריה כדי לקבל השראה. גם שם ביליתי שעות ארוכות ביום ובלילה, כדי להרגיש ולחוש". היצירה אצל רבי מאיר עומדת לשכון בחלק המכונה 'הספרד', והיא כוללת 24 ויטראז'ים מיוחדים מאוד שמקיפים את המתחם. הוויטראז'ים מיוצרים בטכניקה ייחודית וצבעונית המשולבת בציור ידני שנעשה במכחולים קטנטנים.

"לאחר שאני מייצר את הוויטראז'ים אני שורף אותם בתנור בטמפרטורה של 800 מעלות, וכך הציור הופך להיות ממש חלק מהזכוכית", מספר לנגפורד. "אני עובד על זה כבר חודשים ארוכים, וההרכבה הסופית צפויה להיות בעוד קצת יותר מחודשיים". עבודה נוספת ומפורסמת שהוא ביצע הייתה בעיר דוד. שם הוא החליט ליצור דווקא מאבן ומשיש איטלקיים.

"אמנם בתחילה התבקשתי לייצר מזכוכית, כהרגלי, אך אחרי שביקרתי במקום ונשמתי את האווירה שיש בו, הגעתי למסקנה שזכוכית לא תהלוס את האופי של המקום, ומה שצריך זו עבודה מאבן ושיש. בסופו של דבר ייצרתי חלק גדול מהעבודה באיטליה, ובשל משקלה העצום (13 טונות) ייבאתי אותה באניית משא. בעיר דוד הרכבתי את החלקים וחיברתי אותם".

גם בקבר רחל, בקבר דוד המלך, בקברו של שמואל הנביא ובקבר הרמב"ם תוכלו למצוא יצירות של לנגפורד, ואלו ממש לא המקומות היחידים. "בכל מקום אני

נצמד לסגנון שונה לגמרי המתאים לו", הוא מסביר, "אבל המשותף לכולם הוא שהעבודה שלי מתבצעת מתוך הלב ולפי ההרגשה. ההבעה של היצירה מגיעה רק מתוך הנפש, ולכן אני אף פעם לא ניגש ליצירה לפני שאני לומד לעומק על הצדיק ועל המקום שבו הוא קבור, קולט את העומק שמאחורי המקום ומתחבר לדברים".

קורה שאתה לא מצליח להתחבר?
"אני חייב לציין שאם מדברים על מקומות קדושים בארץ, לא זכור לי מקרה כזה. אין קבר של צדיק שביקרתי בו ולא הרגשתי לבסוף ממש חלק טבעי מהמקום. לפעמים כשאני חוזר לשם בהמשך, אני מרגיש ממש שחזרתי הביתה".

היצירות שלך כוללות כל כך הרבה מסרים וכוונות. אתה חושב שאנשים מבינים אותם?

לנגפורד לא נבהל מהשאלה, ובוחר להשיב

ויטראז'ים בקבר רחל. צילום: אליה מניקוב

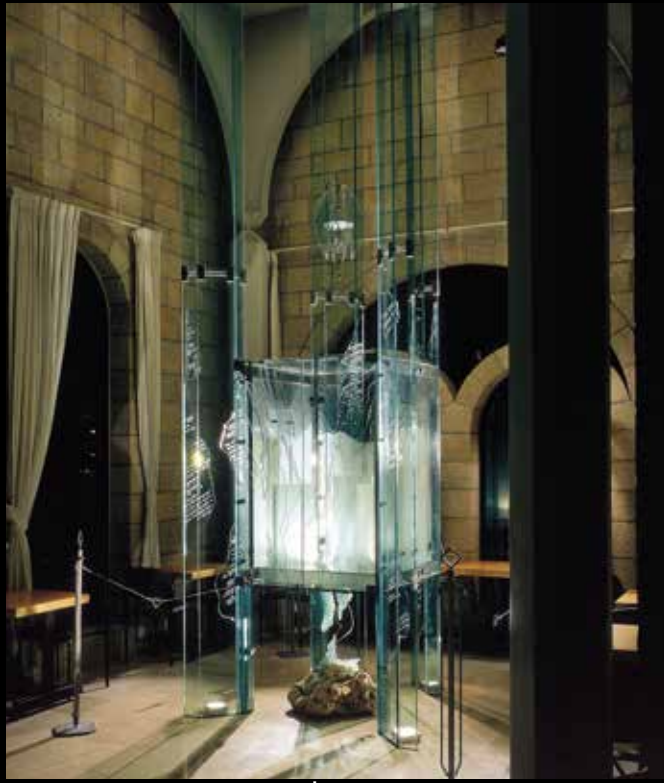
בסיפור: "לפני שנים ביקרתי בהצגה שבה הציגו את סיפורי רבי נחמן. החלק הראשון היה מאוד מעניין, כאשר סיפרו את הסיפורים, אבל החלק השני הרס הכל, כי בחלק זה הסבירו השחקנים מה ראינו בחלק הראשון. אני מאוד לא מתחבר להסברים. מבחינתי, אם יש צורך להסביר, זו לא אמנות.

"בואו נסמך על הרגש והאינטליגנציה של הצופה שלנו, נאמין בו שאם הוא יתבונן היטב, הוא יחוש במסרים שאנו מבקשים להעביר והם ישפיעו עליו.

"אתה יודע?" הוא מוסיף, "לפני כמה שנים השתמשתי בסיפור בכותל וראיתי שבאחד העמודים יש סימן קטן בו כתוב: 'כאן צריך לבכות', כביכול, עכשיו צריך ללחוץ על הכפתור. ברור שזה מגוחך, אתה לא יכול לצוות על הרגש. גם כאמן אני לא בא לעבוד מתוך מילים והסברים אלא מתוך הרגש, שזה מקום אחר לגמרי".

שזה מקום אחר לגמרי".

ז' בכסלו תש"פ | 75

ישיבת אש התורה, העיר העתיקה, ירושלים

בית הכנסת ישראל הצעיר 'בל הרבור', פלורידה

בית הכנסת אהבה ואחוה, ברוקלין, ניו יורק

זוהי תמונת

אבן מקיר תזעק

במשך השנים יצר ג'רמי עבודות מרהיבות גם בבתי כנסת שונים, בכל מקום לפי הדרישות ולפי רוח המקום והציבור. "אני מרגיש שהזכוכית היא חומר מתאים כל כך ליצירות הקשורות לעם היהודי", הוא אומר, "היא הרי מיוצרת מחול שזהו חומר חסר חיות, ורק אחרי שהוא עובר תהליך של חום, לחץ ועיבוד, הוא הופך לשקוף ומאיה בכל פעם מחדש כשאני ממשש את הזכוכית הנוזלית, לפני שהיא הופכת לקשיחה, אני חושב שמעניין לראות איך בסיומו של תהליך מורכב, מגיע דבר יפה וטהור כל כך. אני חושב שזה משקף את ההתפתחות שלנו כעם שנרמס במשך כל הדורות, אך תמיד יצא מזוכך וטהור".

כאמור, בבתי כנסת רבים בארץ ובעולם תוכלו למצוא יצירות זכוכית של לנגפורד. "אבל אני חושב שהיצירות המיוחדות ביותר שעשיתי בבתי כנסת אלו שתי יצירות שנעשו דווקא במקומות שונים ומרוחקים אלו מאלו, אך בכל זאת יש ביניהן חוט מקשר", הוא מספר. "המקום האחד הוא ביישיבת 'אש התורה' השוכנת מול הכותל בירושלים, ואילו המקום השני הוא בית כנסת 'ישראל הצעיר' בעיר בל הרבור, על יד מיאמי שבפלורידה. "בישיבת אש התורה עבדתי עם משה ספדיה - ישראלי שנחשב לאחד האדריכלים הגדולים בעולם ואף בנה מבנים רבים בעיר העתיקה בירושלים. הוא עבד עבור ישיבת 'אש התורה' ופנה אלי כדי שאצור עבורם את ארון הקודש בבית הכנסת. הוא אמר לי: 'אני מכיר את העבודה שלך וסומך עליך, אך הדבר היחיד שחשוב לי הוא שהארון יהיה תלוי באוויר ולא מחובר לקרקע'".

ארון קודש מזכוכית תלוי באוויר? לנגפורד לא נרתע מהרעיון, אך ניסה לבדוק אם מבחינה טכנית הוא בר ביצוע. אחרי שהוא מצא את הטכניקה הנדרשת, הוא פנה לברר את הנושא מבחינה הלכתית. "האמת היא שבמשך השנים הפכתי למומחה בהלכות בתי הכנסת ואני מודע גם לדקויות הדקות ביותר", הוא מציין. "בסופו של דבר, אחרי שחקרתי ודרשתי, הבנתי שאין בעיה הלכתית, ואז הגעתי לשלב המעניין ביותר, שבו ישבתי עם ראש הישיבה, הרב נח וינברג זצ"ל, כדי לשמוע על הסגנון של ישיבת 'אש התורה' ולהתחבר אליו".

הרב וינברג סיפר לו על הישיבה המיוחדת, על בעלי התשובה ועל סיפוריהם המרגשים. תוך כדי שיחה, לנגפורד כבר החל לראות בעיני רוחו משהו. "הרב", הוא אמר לבסוף, "אני רוצה להציע רעיון מהפכני - ארון הקודש יהיה מחובר לתקרה, והוא לא יהיה צמוד לקיר המזרח, אלא יוצב בקדמת בית המדרש, באופן שיהיה ניתן לשבת סביבו ולחוש שהתורה היא דבר נגיש לכל אחד, מה שמאפיין כל כך את תחושתם של בעלי התשובה שמגיעים ל'אש התורה'".

מה הייתה תגובת הרב?

"הרב וינברג מאוד נהנה מהרעיון וקיבל אותו בשמחה. עד היום אני מתרגש כשאני מגיע לישיבת 'אש התורה' ורואה את האברכים שיושבים סביב ארון הקודש עם סטנדרים, כשברקע, דרך החלונות, ניתן להבחין בכותל המערבי".

על ארון הקודש מספר לנגפורד: "זהו ארון הבנוי מארבעה עמודים. החלק העליון שלו שקוף לגמרי, בלי שום איור, ואילו בחלקו התחתון מופיעות צורות ברורות וצירוף מופשט, כך שניתן להבחין בו בעיטורים, בפסוקים ובמילים. ניסיתי להביע בדרך זו את המציאות של משהו עליון ומופשט, בלי שום צורה, ורק כשהוא מגיע לגובה האדם הוא הופך לסמלים מוחשיים. ארון הקודש מביע את הדברים האלו באופן כל כך ישיר - מצד אחד יש נגישות לתורה מארבעה צדדים, אך מצד האחר - כשמסתכלים למעלה מבחינים בחלק המופשט שמסמל את הרוח והאלוקות. זהו מקום בו כבר אין כלים ומילים, אלא רק האמונה שבלב".

ומה הקשר של זה לארון הקודש בבית הכנסת בפלורידה?

"בפלורידה הזמין אותי האדריכל חיימי שפירא, אף הוא מומחה גדול שבונה הרבה בתי כנסת בארה"ב. הוא ביקש ממני לעשות את כל הווטראז'ים מסביב לבית הכנסת ואמר לי: 'הסיבה שאני מביא אותך לכאן היא מכיוון שאני מבקר כמה פעמים בשנה בירושלים, ולא היה ביקור שלא הלכתי בו לארון הקודש שלך באש התורה'. שאלתי אותו אם הוא רוצה ארון דומה והוא השיב שהוא רוצה דווקא ארון צבעוני, אבל בהשראה של 'אש התורה'. זה מה שהוביל אותי ליצור שם ארון מיוחד במינו - בנוי מעמודים ומזכוכית צבעונית, עם המון ייחודיות".

לבקשת האדמו"ר

ככל שהשיחה עם לנגפורד מתמשכת, כך מתברר שהוא ביצע במשך עשרות השנים האחרונות עבודות לחסידיויות הבולטות בארץ, בהן סדיגורא, גור, באיאן, נדבורנא, חב"ד ועוד רבות.

נפגשת עם כל האדמו"רים לצורך הכנת היצירות?

"בהרבה מהמקרים אכן נפגשתי עם האדמו"רים ושוחחנו, כדי לקבל את ההשראה ולהבין מה בדיוק ליצור. יותר מכל אני זוכר את הפגישה שלי עם כ"ק האדמו"ר מסדיגורא הקודם, שביקש שאכין ויטראז'ים לבית הכנסת של החסידות בתל אביב. בפגישה הוא העלה את רצונו ליצור סמלים מזכוכית שיסמלו את 12 השבטים. שוחחנו על הבעייתיות שעלולה להיות בכך, שכן כידוע הגר"ע יוסף זצ"ל הורה שאין ליצור דמויות בעלי חיים בבתי כנסת. במשך שנים הדבר הונהג בעיקר בבתי הכנסת הספרדיים, עד כדי כך שהורידו אפילו דמויות של אריות מהפרוכות, ובהמשך חדר המנהג גם לבתי הכנסת האשכנזים.

"כשישבתי עם האדמו"ר מסדיגורא זצ"ל, שאלתי בזהירות מה עם הפסיקה של הגר"ע יוסף. הוא השיב לי: 'אני רוצה שתיצור סמלים לשבטים, אך בלי בעלי חיים'. אחר כך הוא הביא ספרי קודש, מדרשים ומקורות, ויחד ישבנו ובנינו את דמויות השבטים ללא בעלי חיים. היו מוטיבים פשוטים יחסית שמיד ידענו איך ליצור אותם, והיו דברים מורכבים יותר. כך למשל במקום להשתמש באריה לשבט יהודה, השתמשנו במוטיבים של מלכות, ובמקום להשתמש בזאב לשבט בנימין, שמנו את בית המקדש, ששוכן בנחלת בנימין. כיום אפשר למצוא את הסמלים האלו גם במקומות נוספים, אבל ההתחלה הייתה אצלנו. אומרים שחיקוי הוא המחמאה הכי גדולה, אז אני רק מרוצה מכך".

ולא רק לעולם החסידי נכנסו יצירותיו של לנגפורד, אלא גם לעולם הליטאי. "בשנה האחרונה", הוא מספר, "הזמין אותי הגאון רבי אליעזר כהנמן, נשיא ישיבת פוניבז', ליצור את קיר המזרח בהיכל הקדושים של הישיבה. מדובר בקיר ענק שיצירתי עליו עבודה מושקעת מאוד משיש איטלקי, הכל מגולף באופן מאוד ייחודי ויהודי".

היצירה בישיבת פוניבז' לא החלה היום, אלא לפני עשרים שנה, אז הוזמן לנגפורד לראשונה לישיבה. "כשהגעתי באותם ימים היה היכל הקדושים בניין נטוש ברחוב ראב"ד. באותם ימים אביו של הרב אליעזר כהנמן – הרב אברהם כהנמן זצ"ל, עוד היה בחיים. הוא הסביר לי שהיכל הקדושים מוקדש לזכר יהדות ליטא, ולכן השאיפה היא שכל החזית של הבניין תהיה מזכוכית ותביע את זכר השואה. שמעתי את הדברים והתחלתי להרהר. כעבור כמה ימים חזרתי לרב ושאלתי: 'כבוד הרב, מדובר כאן בישיבה שקיימת חמישים שנה אחרי השואה ולומדים בה אלפי בחורים ואברכים, למה לעשות זכר רק לקהילות שנספו? הרי יש כאן סיפור מרגש של שואה ותקומה. בוא נבטא את זה'. הרב שאל מה אני מציע, ואז שטחתי את הרעיון: 'נשתמש במספר פתחים – דלת אחת ענקית שתשמש חזית וכניסה לבניין, ונוסף על כך דלת בצד ימין ועוד דלת בצד שמאל. באמצע יהיו שלושה חלונות גדולים, כל חלון ברוחב 6-8 מטרים. את החלונות נעצב בסגנון שיבטא זכר לקהילות ליטא שנספו ונכחדו, אך את הדלתות שהן כניסה להיכל התורה, נקשר אך ורק ללימוד התורה. כך נביע את התחושה שהדלתות מובילות אותנו אל התקומה ואל לימוד התורה הנצחי".

העבודה החלה, אך תוך כדי כך הישיבה גדלה, ובתוך זמן קצר כבר נדרש מקום נוסף לבחורים. כך נוצר מצב שבו מה שהיה אמור להיות אך ורק היכל קדושים להנצחת קדושי השואה, הפך למבנה של ישיבה פעילה ותוססת.

כאמור, לאחרונה ממש יצר לנגפורד את קיר המזרח המפואר של היכל הקדושים. "שאר הקירות כעת הם קירות בטון, ואני מחכה להזדמנות שייתנו לי להשלים את המלאכה. בינתיים, מחוסר תקציב, אנחנו לא מתקדמים, אבל אם משהו ירים את הכפפה – זה בעזרת השם יקרה".

אוהל קדושים, פוניבז', בני ברק

סדיגורא, תל אביב

בתים פרטיים

נברשת זכוכית ניפוח

להוסיף צבע לבית

כדי לרכוש יצירות אמנות מזכוכית יש צורך כמובן בתקציב נכבד מאוד. תקציב שלא לכל אחד יש. בכל זאת, קיימים לא מעט אנשים פרטיים, רבים מהם חרדים, שהחליטו לשלב יצירות זכוכית בביתם האישי. הם פנו לשם כך ללנגפורד, והוא שמח להציע את שירותיו האמנותיים. רבים מהלקוחות הפרטיים הם תושבי חו"ל שרכשו דירות בארץ הקודש, ומאחר שהם מבינים באמנות, ברצונם להביע משהו מיוחד בביתם הפרטי. לנגפורד מספר על אחד מהם: "ישנו אדם אמיד בירושלים שראה את העבודה של שרשרת הדורות בכותל וכל כך התחבר אליה, עד שהרגיש שהוא חייב משהו כזה בביתו הפרטי. התברר שיש לו פינת נטילת ידיים בסלון, והוא רוצה ליצור בפינה הזו משהו שיוזכר את 'שרשרת הדורות'. אני התבקשתי להגשים לו את החלום. העבודה לא הייתה קלה, והיא נמשכה כחמישה חודשים. חלק מהעבודה יצרתי בצ'כיה, שם יש לי שם סטודיו קטן, שבו אני עובד עם אמן צ'כי שיש לו מסורת של אלף שנות עבודה עם זכוכית. ברוך השם יצאה יצירה מדהימה".

ביצירות שהוא מבצע בבתים הפרטיים משלב לנגפורד לעיתים קרובות גם תאורה מתאימה. "אני קורא לזה 'אמנות סמויה', הוא מסביר, "כי נוצר שילוב מיוחד של אור וזכוכית שאלו שני רכיבים שעובדים יחד ומשלימים מאוד זה את זה".

וכאן הוא מבקש להעניק טיפ קטן לאנשים שרוצים להוסיף לבית שלהם ייחודיות ואין להם יכולת לפנות לאמן או להשקיע כספים מיותרים. "תוסיפו צבע לבית", הוא ממליץ, "הצבע יכול לתת המון. משום מה שמתי לב שאצל אנשים פרטיים קיים לעתים קרובות פחד מצבע, והרבה בתים נראים מאוד שקטים, אפוריים וקרירים. בעיקר זה קורה בבתים שמעוצבים בסגנון מודרני ונראים חסרי חום. אני לא מתכוון שצריך לצבוע קירות שלמים, אבל לפעמים מספיק לקחת חלון אחד מעוצב מוויטראז' או תמונה, או אפילו כתם קטן, וכך להעניק לבית המון עוצמה. כאמן אני יכול להעיד שמה שהופך קו פשוט לסימן קריאה הוא בסך הכל נקודה. לפעמים הנקודה הקטנה של הצבע, תעניק את סימן הקריאה החזק והמשמעותי ביותר לבית שלכם". ■

מחיצה בבית פרטי מזכוכית רבודה מלוטשת